

รายงานการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม

ณัฐธยาน์ ชมภู่น้อย

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ปีการศึกษา 2562 - 2563 มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการ (Context Evaluation) 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) 3) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ (Process Evaluation) 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในปีการศึกษา 2562 รวมทั้งสิ้น จำนวน 119 คน และปีการศึกษา 2563 จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Window ปรากฏผล ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านบริบท

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านบริบท ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.42$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.43$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านปัจจัยนำเข้า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.15$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.20$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ

3.1 กิจกรรมโรงเรียนสีขาว พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.34$) และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.35$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

3.2 กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.31$) และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.27$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

3.3 กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.48$) ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.48$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

4.1 ผลการดำเนินโครงการตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.15$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมากที่สุด 1 ด้าน และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.18$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4.2 ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.19$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.22$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.18$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.19$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

บทนำ

ปัจจุบันยาเสพติดและอบายมุขเป็นปัญหาสำคัญของทุกประเทศ ทัวโลกให้ความสำคัญในการป้องกันและปราบปราม และเป็นปัญหาที่สำคัญระดับชาติซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลกระทบต่อทุกด้าน ปัจจุบันนี้สิ่งเสพติดและอบายมุข นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

เพราะล้วนเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ หลายด้าน ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ ประกอบกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เกิดความซับซ้อนมากขึ้น ปัญหา ยาเสพติดและอบายมุขจึงแพร่กระจายเข้าสู่ชุมชนอย่างรวดเร็ว เป็นเรื่องยากที่จะปราบปรามให้หมดสิ้นไป นอกจากนี้ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาความมั่นคงปลอดภัยของมนุษยชาติ (Human security) และยาเสพติด เป็นตัวการที่สำคัญในการบ่อนทำลายกำลังทรัพยากรบุคคลของชาติ ความรุนแรงของสถานการณ์ยาเสพติดจะเป็นตัวแปรที่สำคัญให้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกรัฐบาลที่ผ่านให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับที่สูงมาก โดยการ กำหนดเป็นวาระแห่งชาติ (National agenda) การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม (Protective regulatory policy) โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ยึดหลักผู้เสพคือผู้ป่วยที่ต้อง ได้รับการบำบัดรักษาให้กลับมาเป็นคนดีของสังคมโดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อหาทางป้องกันและแก้ปัญหาร่วมกัน สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. 2558 – 2562 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกกลุ่มที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ป้องกันครอบครัว ชุมชน สถานศึกษา สถานประกอบการ และสังคมให้ปลอดภัยจากยาเสพติด รวมทั้งสร้างพลัง ความเข้มแข็ง และความยั่งยืนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2558, หน้า 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดและอบายมุขที่พบในปัจจุบันนั้น มีการแพร่ระบาดเข้าสู่กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งถือเป็นอนาคตของชาติเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่อยู่ในวัยกำลังศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน และสถานศึกษาต่าง ๆ ยาเสพติดในสถานศึกษาจึงแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว รุนแรงมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

กระทรวงศึกษาธิการ (2558, หน้า 2) ได้กำหนดนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และอบายมุข โดยกำหนดมาตรฐานการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยง การหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติด และอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ต้องให้ความสำคัญ และมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริม สนับสนุน จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เช่น

กิจกรรม TO BE NUMBER ONE กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ต่าง ๆ ค่ายคุณธรรม กิจกรรมลูกเสือและเนตรนารีป้องกันยาเสพติด กิจกรรมกีฬาป้องกันยาเสพติด ส่งเสริมการรวมกลุ่มของนักเรียน นักศึกษาทั้งในส่วนของชมรมและสถานักเรียน รวมทั้งจัดการเรียนการสอนให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษา จัดระบบการดำเนินงานยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ได้แก่ 1) มาตรการป้องกัน 2) มาตรการค้นหา 3) มาตรการรักษา 4) มาตรการเฝ้าระวัง และ 5) มาตรการบริหารจัดการ ภายใต้กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย ไม่ปกปิดข้อมูลและไม่ปล่อยอก และผู้บริหารสถานศึกษา อำนาจการ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน และจัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติดดีเด่น ด้วยการยกย่องชมเชย มอบโล่ เกียรติบัตร เลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ มาตรการลงโทษบุคลากรที่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ออกจากราชการและเพิกถอนใบประกอบวิชาชีพครู ทั้งนี้ได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษา ดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 4)

โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ได้มีการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข มาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ดำเนินงานตามแนวทางแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข ของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ ซึ่ง 4 ต้อง คือ ต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย และ 2 ไม่ คือ ไม่ปกปิดข้อมูลและไม่ปล่อยผู้เรียนออก โดยได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับเพชร โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข ปีการศึกษา 2561 จากกระทรวงศึกษาธิการ และก่อนหน้านั้นเคยได้รับรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับทอง ในปีการศึกษา 2560 และรางวัลเสมา ป.ป.ส. ประเภทผลงานดีเด่นระดับเงิน ในปีการศึกษา 2559 มาตามลำดับ จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนได้รายงานผลการดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข ไปยังหน่วยงานต้นสังกัด และได้รับผลงานดีเด่น ในขณะที่เดียวกันผู้รายงานมีแนวคิดว่าการบริหารโครงการดังกล่าวต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ด้วยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การวิวัฒนาการที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเข้าถึงความเสี่ยงทั้งยาเสพติด และอบายมุข ตลอดจนการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความหลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเลี้ยงดู และสิ่งแวดล้อม จึงมีการดำเนินการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ระหว่างปีการศึกษา 2562 – 2563

ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการอย่างไร เพื่อนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินโครงการต่อไป และเพื่อให้ผลการประเมิน ครอบคลุมมีความเที่ยงตรงเป็นระบบ ผู้รายงานจึงประยุกต์ใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) ของ ดาเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) เพื่อประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยนำเข้า 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน ซึ่งคาดว่าจะได้ข้อค้นพบอันเป็นข้อมูลสำคัญในการพัฒนาโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงาน โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนิน โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ สถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ดังนี้
 - 4.1 ผลการดำเนินงานของโรงเรียนตามมาตรฐานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุขของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านการป้องกัน 2) มาตรฐานด้านการค้นหา 3) มาตรฐานด้านการรักษา 4) มาตรฐานด้านการเฝ้าระวัง 5) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ
 - 4.2 ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2) กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ 3) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์
 - 4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม

วิธีดำเนินการประเมิน

1. รูปแบบในการประเมิน

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ปีการศึกษา 2562-2563 ครั้งนี้ ผู้รายงานได้ประยุกต์ใช้การประเมินแบบชิปป์ (CIPP

Model) ของ ดาเนียล แอล สตฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) โดยทำการประเมิน 4 ด้าน ดังนี้
 1) การประเมินด้านบริบทของโครงการ (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า
 ของโครงการ (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการของโครงการ (Process
 Evaluation) 4) การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ในปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 ดังนี้

2.1.1 ปีการศึกษา 2562 ประชากร จำนวน 180 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร และครู จำนวน 9 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารและ ผู้แทนครู) 3) นักเรียน จำนวน 82 คน และ 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 82 คน

2.1.2 ปีการศึกษา 2563 ประชากร จำนวน 196 คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหาร และครู จำนวน 11 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน (ยกเว้นผู้บริหารและ ผู้แทนครู) 3) นักเรียน จำนวน 89 คน และ 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 89 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการประมาณขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากประชากรที่มีจำนวนจำกัดตามที่ได้เลือก ดังนี้

2.2.1 ปีการศึกษา 2562 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 119 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครู จำนวน 9 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 21 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 82

2.2.2 ปีการศึกษา 2563 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 129 คน ดังนี้ 1) ผู้บริหารและครู จำนวน 11 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 คน 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 22 คน 4) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 89 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ฉบับ ดังนี้

3.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถามด้านบริบท

3.2 ฉบับที่ 2 แบบสอบถามด้านปัจจัย

3.3 ฉบับที่ 3.1 แบบสอบถามด้านกระบวนการของกิจกรรมห้องเรียนสีขาว

3.4 ฉบับที่ 3.2 แบบสอบถามด้านกระบวนการของกิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่

แอลกอฮอล์ และอบายมุข

3.5 ฉบับที่ 3.3 แบบสอบถามด้านกระบวนการของกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

3.6 ฉบับที่ 4.1 แบบสอบถามผลผลิตของโครงการ ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการค้นหา 3) ด้านการรักษา 4) ด้านการเฝ้าระวัง 5) ด้านการบริหารจัดการ

3.7 ฉบับที่ 4.2 แบบสอบถามผลผลิตของโครงการ เกี่ยวกับผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ สถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2) กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ 3) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

3.8 ฉบับที่ 4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียร และอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2) กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ 3) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

4 การหาคุณภาพเครื่องมือ

4.1 หาความเที่ยงตรง (Validity) โดย นำแบบสอบถามทั้ง 8 ฉบับ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามทั้งด้านภาษา เนื้อหา ความครอบคลุมโครงสร้างของแบบสอบถาม นำข้อมูลที่รวบรวมจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จึงจะถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่า ข้อคำถามมีค่า IOC ระหว่าง 0.8 - 1.00 ทั้ง 8 ฉบับ

4.2 หาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้รายงานนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทั้ง 8 ฉบับ ไปทดลองใช้ (Try - out) กับโรงเรียนเครือข่ายที่ดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสถียรและอบายมุข ซึ่งมีบริบทและลักษณะดำเนินการงาน เช่นเดียวกัน แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS ปรากฏผลว่าแบบสอบถามทั้ง 8 ฉบับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.861 – 0.948 เป็นไปตามเกณฑ์ดังนี้ ฉบับที่ 1 ได้เท่ากับ 0.861 ฉบับที่ 2 ได้เท่ากับ 0.927 ฉบับที่ 3.1 ได้เท่ากับ 0.899 ฉบับที่ 3.2 ได้เท่ากับ 0.897 ฉบับที่ 3.3 ได้เท่ากับ 0.895 ฉบับที่ 4.1 ได้เท่ากับ 0.928 ฉบับที่ 4.2 ได้เท่ากับ 0.948 ฉบับที่ 4.3 ได้เท่ากับ 0.933

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่หาคุณภาพของเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ตามช่วงเวลาที่กำหนด ดังนี้

5.1 ฉบับที่ 1 การประเมินด้านบริบท เก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเก็บรวบรวมก่อนดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในเดือน เมษายน 2562 และเดือนเมษายน 2563

5.2 ฉบับที่ 2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเดือนพฤษภาคม 2562 และเดือนพฤษภาคม 2563

5.3 ฉบับที่ 3 การประเมินด้านกระบวนการ เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหาร ครู และ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรมของโครงการ จำนวน 3 ฉบับ คือ 1) ฉบับที่ 3.1 กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2) ฉบับที่ 3.2 กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ 3) ฉบับที่ 3.3 กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

5.4 ฉบับที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต เก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินกิจกรรม ของโครงการ ในเดือนมีนาคม 2562 และเดือนมีนาคม 2563 จำนวน 3 ฉบับ คือ 1) ฉบับที่ 4.1 แบบสอบถามผลการดำเนินโครงการตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้าน การป้องกัน (2) ด้านการค้นหา (3) ด้านการรักษา (4) ด้านการเฝ้าระวัง (5) ด้านการบริหารจัดการ 2) ฉบับที่ 4.2 แบบสอบถามผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ (1) กิจกรรม ห้องเรียนสีขาว (2) กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ (3) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ และ 3) ฉบับที่ 4.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม

6. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Window โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินด้านบริบท

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชน บ้านท่างาม ด้านบริบท ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$, $SD = 0.42$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.43$) ผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชน บ้านท่างาม ด้านปัจจัยนำเข้า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.15$)

ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, $SD = 0.20$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากทุกกิจกรรม

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ

3.1 กิจกรรมโรงเรียนสีขาว พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.34$) และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$, $SD = 0.35$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

3.2 กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, $SD = 0.31$) และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.27$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

3.3 กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 0.48$) ส่วนปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.48$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทั้งสองปีการศึกษา

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

4.1 ผลการดำเนินโครงการตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, $SD = 0.15$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, $SD = 0.18$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4.2 ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.19$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.22$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ พบว่า ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.18$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65$, $SD = 0.19$) ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น เมื่อพิจารณารายกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกกิจกรรม

การอภิปรายผล

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ปีการศึกษา 2562 – 2563 สามารถนำผลการประเมินมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ด้านบริบท

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านบริบท ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้รายงานได้ดำเนินการประเมินบริบทของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ก่อนการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 เพื่อนำข้อมูลของการประเมินด้านบริบทของโครงการมาศึกษา ปัญหา ความจำเป็น ความต้องการ เพื่อพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ สอดคล้องกับแนวคิดของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557, หน้า 13-16) ที่ว่า การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมาย สภาพเศรษฐกิจและสังคม ปัญหาและความต้องการของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีความสอดคล้องเอื้อต่อการจัดโครงการหรือไม่ ตลอดจนทรัพยากรและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงกว่า และบริบทหรือสภาพขององค์กรที่จะจัดทำโครงการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ลิ้มยรัตน์ (2563, หน้า 169-170) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการประเมินโครงการสถานศึกษา สีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี พบว่า ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 อยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งสองปีการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ได้เตรียมความพร้อม ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรที่จำเป็น ในการดำเนินการตามโครงการ โดยมีการจัดอบรมครูแกนนำอย่างต่อเนื่อง มีการถ่ายทอดความรู้ในการดำเนินการผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนรู้ ตลอดจนมีการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) รวมไปถึงมีการประเมิน และการเตรียมการวางแผน ด้านงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอสำหรับการดำเนินโครงการ สอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินโครงการของ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557, หน้า 13-16) ที่กล่าวว่า การประเมินปัจจัยนำเข้าเป็นการประเมินความพร้อมทั้งในเชิงคุณภาพและความเพียงพอของทรัพยากรต่าง ๆ ก่อนเริ่มโครงการว่า มีทรัพยากรพร้อมที่จะดำเนินโครงการได้หรือไม่ สารสนเทศที่นำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการของการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้

การดำเนินโครงการสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ยุทธนา สัมฤทธิ์ผ่อง (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนบ้านภูมินิยมพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ผลการประเมินเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านสภาพแวดล้อม

3. ด้านกระบวนการ

3.1 กิจกรรมโรงเรียนสีขาว

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านกระบวนการ : กิจกรรมโรงเรียนสีขาว ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งสองปีการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ได้ดำเนินการทั้งด้านการบริหารงาน และด้านการดำเนินงานของกิจกรรมห้องเรียนสีขาว โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยและอบายมุข ตามแนวทางและนโยบายของส่วนราชการหน่วยเหนือทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 2-7) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้ 1) นำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยและอบายมุข ไปสู่การปฏิบัติให้มีแผนปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหาร ครูและกลุ่มเป้าหมายนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา 2) ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน 3) อำนวยความสะดวก กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน 4) สรุปรายงานต้นสังกัดเพื่อสรุปผลรายงานศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิเชียร ชูติมาสกุล (2562, หน้า 336) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชินโรวินทาลัย พบว่า กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมห้องเรียนสีขาว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านกระบวนการ : กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งสองปีการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม มีการดำเนินงานของกิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังนี้ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน 2) กำหนดและประกาศนโยบายโรงเรียนเป็นเขตปลอดบุหรี่ ตามกฎหมาย 3) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อโรงเรียนปลอดบุหรี่ 4) การสอดแทรกเรื่องบุหรี่ในการเรียน

การสอนและกิจกรรมนอกหลักสูตร 5) การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโรงเรียนปลอดภัยหรือ เช่น กิจกรรมเดินรณรงค์แจกแผ่นพับความรู้ สติ๊กเกอร์รณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ในวันสำคัญต่าง ๆ 6) การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ไม่ให้สูบบุหรี่ และ 7) การมีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนและ ชุมชน ซึ่งโรงเรียนมีการดำเนินกิจกรรมโรงเรียนปลอดภัย ดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง (โรงเรียนชุมชน บ้านท่างาม, 2562, หน้า 28-55) สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 2-7) ที่กำหนดไว้ว่า ให้ สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมหลากหลายตามกลุ่มสนใจ ได้แก่ กิจกรรมเดินรณรงค์ ประชาสัมพันธ์เนื่องในวันต่อต้านยาเสพติดและนิทรรศการยาเสพติด กิจกรรมแข่งขันมินิมาราธอน กิจกรรมแสดงคอนเสิร์ตพลังสีขาว กิจกรรมอบรมลูกเสือต้านยาเสพติด กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน กิจกรรม TO BE NUMBER ONE เป็นต้น

3.3 กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชุมชน บ้านท่างาม ด้านกระบวนการ : กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ปีการศึกษา 2562 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ได้ประชุมคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดย มีการนำปัญหาที่พบในปีการศึกษา 2562 มาพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อวางแผน กำหนดขอบข่ายในการดำเนินงาน และจัดทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) กิจกรรมส่งเสริมด้านกีฬา 2) กิจกรรมส่งเสริมด้านดนตรีและนาฏศิลป์ 3) กิจกรรมส่งเสริมด้าน ศิลปะ 4) กิจกรรมส่งเสริมด้านอาชีพ 5) กิจกรรมส่งเสริมด้านคุณธรรม (โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม, 2562, หน้า 57-60) สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนะ บัวสนธ์ (2556, หน้า 17) ที่กล่าวถึงการประเมิน ด้านกระบวนการไว้ว่า การประเมินด้านกระบวนการเป็นการประเมินระหว่างการทำโครงการ ได้แก่ การบริหารโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง และพัฒนา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิเชียร ชูติมาสกุล (2562, หน้า 341) ที่พบว่า ผลการ ประเมินด้านกระบวนการของโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชินโรรส วิทยาลัย กิจกรรมที่ 3 : กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ปีการศึกษา 2560 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินด้านผลผลิต

4.1 ผลการดำเนินโครงการตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชุมชน บ้านท่างาม ด้านผลผลิต ตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น

ทั้งสองปีการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนชุมชนบ้านท่างามได้ดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 ตามมาตรฐานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข จำนวน 5 มาตรฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, หน้า 37-40) ได้แก่ 1) มาตรฐานด้านการป้องกัน 2) มาตรฐานด้านการค้นหา 3) มาตรฐานด้านการรักษา 4) มาตรฐานด้านการเฝ้าระวัง และ 5) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการ และผู้รายงานในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินงานตามนโยบายการป้องกันและแก้ไข ปัญหาเสพติดและอบายมุขในสถานศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ (2558, หน้า 2-7) โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้ 1) นำนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดไปสู่การปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และการมีส่วนร่วมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกประเทศ 2) ต้องให้ความสำคัญและมีจิตสำนึกร่วมกันที่จะปกป้องคุ้มครองดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้ความร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจจัดกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน.4) จัดการเรียนการสอนให้ความรู้ เสริมสร้างจิตสำนึก ทักษะชีวิต ภูมิคุ้มกันต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกคนให้ทั่วถึง โดยสร้างเครือข่ายแกนนำทุกระดับในสถานศึกษา 5) อำนาจการ กำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานและจัดมาตรการเสริมแรงให้แก่ผู้รับผิดชอบด้านยาเสพติด สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ อมรรัตน์ พนัสนาซี (2560) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุขโรงเรียนบ้านบึงลัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 1 พบว่า ผลการประเมินด้านผลผลิต (Product) อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ

ผลการประเมินโครงการสถานศึกษา สีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ด้านผลผลิต เกี่ยวกับผลสำเร็จของการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2562 และ ปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้งสองปีการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะ โรงเรียนได้ดำเนินกิจกรรมหลักทั้ง 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมห้องเรียนสีขาว 2) กิจกรรมโรงเรียนปลอดบุหรี่ และ 3) กิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการศึกษาปัญหา วางแผน ดำเนินการตามแผน ประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การประเมินโครงการ ด้านผลผลิต จากทั้ง 3 กิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ วิเชียร ชุตินาสกุล (2562, หน้า 380) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยเสพติดและอบายมุข โรงเรียนชินอรสวิทยาลัย พบว่า ผลการประเมินผลผลิต ด้านความสำเร็จของการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2559-2560 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม ปีการศึกษา 2562 และปีการศึกษา 2563 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนดไว้ทุกประเด็น ทั้ง 2 ปีการศึกษา สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทร์เพ็ญ ทรัพย์ประชา (2560, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การประเมิน โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนเมืองเซลิ้ง อำเภอสรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่า ผลผลิตของโครงการ มีการปฏิบัติที่เหมาะสมและความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการประเมินไปใช้

1.1 ควรมีการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข โรงเรียนชุมชนบ้านท่างามอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

1.2 ในการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข ควรให้ความสำคัญในการสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหาการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ อบายมุขของนักเรียน

1.3 ผู้บริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญต่อการดำเนินโครงการ โดยการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจัง ในการร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการประเมินครั้งต่อไป

2.1 ควรนำผลจากการประเมินครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมของโครงการให้เหมาะสมกับนักเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความครอบคลุม การวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนรายบุคคลที่นำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *คู่มือการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติด และอบายมุข พุทธศักราช 2559*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ลาตพรวัว.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *คู่มือการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- จันทร์เพ็ญ ทรัพย์ประชา. (2560). *การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนเมืองเซลียง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย*. วันที่ค้นข้อมูล 15 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก http://mcl.ac.th/datashow_56239.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2557). *การประเมินโครงการประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยการบริหารการศึกษา : หน่วยที่ 7. (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธนา สัมฤทธิ์อ่อน (2560) *การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนบ้านภูมินิยมพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วันที่ค้นข้อมูล 8 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก [https://www.xn--12cg5gc1e7b.com/19684/\(รักครู.com/19684/\)](https://www.xn--12cg5gc1e7b.com/19684/(รักครู.com/19684/)).
- รัตนะ บัวสนธ์. (2556). *การประเมินโครงการ : การวิจัยเชิงปริมาณ*. กรุงเทพมหานคร: คอมแพคปรีน.
- โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม. (2562). *เอกสารสรุปผลการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัย เสพติดและอบายมุข (ขนาดเล็ก) ประเภทผลงานดีเด่นระดับเพชร ปีการศึกษา 2561*. โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิจิตร เขต 3.
- วิเชียร ชูติมาสกุล. (2562). *รายงานประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนชินรสถวิทยาลัย*. วันที่ค้นข้อมูล 8 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก <http://www.purcbkk.ac.th/doc/>.
- สมาพร ลีภัยรัตน์. (2563, มีนาคม-เมษายน). *การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนอนุบาลเมืองอุทัยธานี*. *วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 6(2), 169-170.
- อมรรัตน์ พนัสนาชี. (2560). *การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยและอบายมุข โรงเรียนบ้านบึงลาด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1*. วันที่ค้นข้อมูล 15 ตุลาคม 2563 เข้าถึงได้จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=163501.